

25.11.2013

Kj/6

§ 1258

V 11.12.2013, Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden hyväksyminen ja johtosääntömuutokset

Pöydälle 25.11.2013

HEL 2013-013589 T 00 01 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mika Häkkinen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36334
mika.hakkinen(a)hel.fi
Sari Kyllönen, sisäisen tarkastuksen päällikkö, puhelin: 310 36582
sari.kyllonen(a)hel.fi

Otteet

Ote

Muutoksenhaku

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen:

1

hyväksyä Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet seuraavasti:

HELSINGIN KAUPUNKIKONSERNIN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN PERUSTEET

1 Soveltamisala, tarkoitus ja tavoitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat Helsingin kaupunkikonsernia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa Helsingin kaupunkikonsernissa.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupunginjohdon ja hallinnon työvälineitä, joiden avulla tuetaan ja arvioidaan tavoitteiden asettamista, niiden toteutumista ja toimintaprosesseja. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta eivät ole erillisiä prosesseja tai toimenpidekokonaisuuksia, vaan osa kaikkia kaupunkikonsernin toimintoja, prosesseja ja projekteja.

Kaupunkikonsernin tehtävät on järjestettävä siten, että kaupunkikonsernin kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan on katettava kaupunkikonsernin oman toiminnan lisäksi myös muu toiminta, josta kaupunkikonserni vastaa lainsäädännön, omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden veloitteiden tai sopimusten nojalla.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää huomioiden toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus. Sisäisen valvonnan on oltava riittävää ja oikeassa suhteessa toimintaan ja sen sisältämiin riskeihin. Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota yksikön toiminnan ja sen toimintaympäristön muuttuessa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta tulee seurata ja arvioida jatkuvasti, jotta niiden riittävydestä ja toimivuudesta voidaan varmistua.

2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Kaupunginvaltuusto päättää Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus vastaa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Kaupunginhallitus antaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon tuloksellisuutta. Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessaan selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat omilla tehtäväalueillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon tuloksellisuuden valvonnasta sekä riskien raportoinnista

kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Lauta- ja johtokunnat sekä tytäryhteisöjen hallitukset hyväksyvät kuvaukset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kaupunginjohtajisto, tytäryhteisöjen toimitusjohtajat tai vastaavat ja johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan. He raportoivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle. Esimiehet toteuttavat vastuualueillaan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä seuraavat valvonta- ja riskienhallintatoimenpiteiden tehokkuutta ja riittävyttä. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavat täten kaikki tilivelvolliset ja esimiehet.

Virastot, liikelaitokset ja tytäryhteisöt laativat kuvaukset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta, joissa on esitetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisimmät tavoitteet, toimintaperiaatteet ja menettelyt.

Virastot ja liikelaitokset tunnistavat talousarvion valmistelussa ja selvittävät talousarvioehdotuksen perusteluissa tavoitteisiin liittyviä riskejä, arvioivat niiden vaikutuksia sekä laativat ja päivittävät tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Tytäryhteisöt soveltavat samoja periaatteita omassa talouden ja toiminnan suunnittelussa. Riskien hallintatoimenpiteistä päättäminen edellyttää riskien todennäköisyyden ja vaikutusten vakavuuden, riskirajojen, riskinottohalukkuuden ja riskinkantokyvyn määrittelyä.

Virastot, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat osana normaalia talouden ja toiminnan raportointia merkittävimmistä riskeistään, niiden hallinnasta ja hallintatoimenpiteiden vaikuttavuudesta. Nopeasti kehittyvistä ja toteutuneista riskeistä sekä niiden vaikutuksista raportoidaan johtamisjärjestelmän mukaisesti.

Jokainen kaupunkikonsernin tilivelvollinen toimielin antaa osana toimintakertomustaan selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, valvonnassa havaituista puutteista ja toimenpiteistä niiden korjaamiseksi. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun itsearviointiin.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinaatioryhmä ja kaupunginkanslia ohjaavat ja tukevat virastoja, liikelaitoksia ja tytäryhteisöjä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä ja antavat tarvittaessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamista koskevia täydentäviä ohjeita sekä avustavat kaupunkikonsernin johtoa kokoamalla ja arvioimalla kaupunkikonsernin merkittävimpiä riskejä sekä niiden hallintakeinoja.

25.11.2013

Kj/6

Sisäinen tarkastus edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tarkastus- ja konsultointitoiminnalla. Sisäinen tarkastus tuottaa johdolle arviointitietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävydestä ja tehokkuudesta kaupunginjohtajan hyväksymän toimintaohjeen ja tarkastussuunnitelman mukaisesti. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada kaikki tarkastusten suorittamiseksi tarvitsemansa tiedot. Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja.

2

lisätä hallintosäätöön, sellaisena kuin kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, uuden 29 §:n seuraavasti:

29 § Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta määrätään kaupunginvaltuuston hyväksymissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa, johtosäännöissä ja kaupunginhallituksen hyväksymissä näitä koskevissa ohjeissa.

Kaupunginkanslia antaa tarvittaessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamista koskevia täydentäviä ohjeita.

3

lisätä kaupunginhallituksen johtosäännön, sellaisena kuin kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, 8 §:n 2 momenttiin uuden 2a kohdan, muuttaa 9 §:n 2 momenttia sekä lisätä 15 §:n 1 momenttiin uuden 2a kohdan seuraavasti:

8 § Kaupunginhallituksen toimiala

2a vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja antaa tarvittaessa ohjeet kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti

9 § Kaupunginjohtajan toimiala

Kaupunginjohtajan toimialaan kuuluvat kaupungin toiminnan ja talouden yleissuunnittelu, henkilöstöpolitiikka, elinkeinoasiat,

25.11.2013

Kj/6

valmiussuunnittelu, talousarvion valmistelu ja sen noudattamisen valvonta, sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä taloushallintoon liittyvät asiat yleensä ja riippumatta siitä, mitä lautakuntaa, virastoa tai laitosta asia koskee.

-----
15 § Kaupunginjohtajan tehtävät

2a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta kaupunginvaltuuston päättämien perusteiden ja kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

4

lisätä Helsingin Energia -liikelaitoksen, Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen, Helsingin kaupungin Palmia -liikelaitoksen (sellaisena kuin kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt) ja Helsingin Satama -liikelaitoksen johtosääntöjen 5 §:n 2 momenttiin uuden 2a kohdan seuraavasti:

5 § Johtokunnan tehtävät

2a hyväksyy liikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen

5

lisätä Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämisspalvelut -liikelaitoksen ja Helsingin kaupungin taloushallintopalvelu -liikelaitoksen johtosääntöjen, sellaisena kuin kaupunginvaltuusto on ne 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, 5 §:n 2 momenttiin uuden 2a kohdan seuraavasti:

5 § Johtokunnan tehtävät

2a hyväksyä liikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

25.11.2013

Kj/6

6

lisätä asuntotuotantotoimikunnan ja -toimiston johtosäännön 6 §:ään uuden 2a kohdan ja 9 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Toimikunnan tehtävät

2a vastata toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

9 § Toimitusjohtajan tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

7

lisätä eläintarhan johtokunnan ja eläintarhan johtosäännön 6 §:ään uuden 2a kohdan ja 9 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Johtokunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

9 § Virastopäällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

8

lisätä hallinnon ja talouden tarkastussäännön 7 §:ään uuden 2a kohdan ja 11 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

7 § Lautakunnan tehtävät

25.11.2013

Kj/6

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen
valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus
-----

11 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

9

lisätä hankintakeskuksen johtosäännön 4 §:n 1 momenttiin uuden 1a
kohdan seuraavasti:

4 § Laitoksen päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

10

lisätä kaupunginkanslian johtosäännön, sellaisena kuin
kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, 10
§:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

10 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

11

lisätä kaupunginmuseon johtosäännön 3 §:ään 1a kohdan ja 5 §:n 1
momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

3 § Johtokunnan tehtävät

25.11.2013

Kj/6

1a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen
valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

-----

5 § Museonjohtajan tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

12

lisätä kaupunginorkesterin johtosäännön 6 §:ään 2a kohdan ja 9 §:n 1
momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Johtokunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen
valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

-----

9 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

13

lisätä kaupunkisuunnittelutoimen johtosäännön 6 §:n 1 momenttiin 2a
kohdan ja 10 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen
valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

25.11.2013

Kj/6

10 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

14

lisätä kiinteistötoimen johtosäännön 4 §:n 2 momenttiin 2a kohdan ja 11 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Kiinteistölautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

-----

11 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

15

lisätä kulttuuri- ja kirjastotoimen johtosäännön I luvun (kulttuuri- ja kirjastolautakunta) 6 §:n 1 momenttiin uuden 2a kohdan sekä II luvun (kulttuurikeskus) 13 §:n 1 momenttiin ja III luvun (kaupunginkirjasto) 25 §:n 1 momenttiin uudet 1a kohdat seuraavasti:

6 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata virastojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä virastojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

-----

13 § Viraston päällikön tehtävät

25.11.2013

Kj/6

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

---

25 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

---

16

lisätä liikuntatoimen johtosäännön 6 §:ään uuden 2a kohdan ja 9 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

---

9 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

---

17

lisätä nuorisotoimen johtosäännön 6 §:n 1 momenttiin uuden 2a kohdan ja 10 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

---

10 § Viraston päällikön tehtävät

25.11.2013

Kj/6

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

18

lisätä opetustoimen johtosäännön, sellaisena kuin kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, 4 §:ään uuden 2a kohdan ja 17 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus
-----

17 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

19

lisätä pelastuslaitoksen johtosäännön 4 §:ään uuden 2a kohdan ja 8 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus
-----

8 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

25.11.2013

Kj/6

20

lisätä rakennustoimen johtosäännön 4 §:ään uuden 2a kohdan ja 11 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

11 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

21

lisätä rakennusvalvonnan johtosäännön 6 §:ään uuden 2a kohdan ja 10 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

10 § Virastopäällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

22

lisätä rakentamispalvelun johtosäännön 11 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

11 § Viraston päällikön tehtävät

25.11.2013

Kj/6

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

23

lisätä ruotsinkielisen työväenopiston johtosäännön 4 §:ään uuden 2a kohdan ja 7 §:ään uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Johtokunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen
valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus
-----

7 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

24

lisätä sosiaali- ja terveystoimen johtosäännön, sellaisena kuin
kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, 4
§:ään uuden 2a kohdan ja 16 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan
seuraavasti:

4 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan
asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen
valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus
-----

16 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

25.11.2013

Kj/6

25

lisätä suomenkielisen työväenopiston johtosäännön 4 §:ään uuden 2a kohdan ja 8 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Johtokunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

8 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

26

lisätä taidemuseon johtosäännön 6 §:ään uuden 2a kohdan ja 9 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

6 § Johtokunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

9 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

27

lisätä teknisen palvelun lautakunnan johtosäännön 4 §:ään uuden 2a kohdan seuraavasti:

25.11.2013

Kj/6

4 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata virastojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä virastojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaukset

-----

28

lisätä tietokeskuksen johtosäännön 8 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

8 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

29

lisätä tukkutorin johtosäännön 4 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Laitoksen päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

30

lisätä työterveyskeskuksen johtosäännön 4 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

31

25.11.2013

Kj/6

lisätä varhaiskasvatustoimen johtosäännön, sellaisena kuin kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, 4 §:n 1 momenttiin uuden 2a kohdan ja 7 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Lautakunnan tehtävät

2a vastaa viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyy viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen

7 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

32

lisätä ympäristötoimen johtosäännön, sellaisena kuin kaupunginvaltuusto on sen 1.1.2014 lukien kuulumaan hyväksynyt, 4 §:ään uuden 2a kohdan ja 9 §:n 1 momenttiin uuden 1a kohdan seuraavasti:

4 § Lautakunnan tehtävät

2a vastata viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja hyväksyä viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus

-----

9 § Viraston päällikön tehtävät

1a huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta

-----

33

kumota taloussäännön 33 §:n.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättäneen, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja johtosääntömuutokset tulevat voimaan 1.1.2014.

25.11.2013

Kj/6

Tiivistelmä

Vuoden 2014 alusta voimaan tulevat kuntalain sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat säännökset edellyttävät, että kaupunginvaltuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi kuntalaki edellyttää, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäviä ja vastuita koskevat määräykset on sisällytettävä hallintosääntöön.

Virastoja, liikelaitoksia ja lauta- ja johtokuntia koskevat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut esitetään lisättäviksi näitä koskeviin johtosääntöihin. Tavoitteena on, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut muodostavat selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden koko kaupunkikonsernissa.

Esittelijä

Kuntalain muutos

Kuntalakiin (17.3.1995/365) on 15.6.2012 tehty merkittäviä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia muutoksia, joihin kuntaorganisaatioiden tulee vastata. Helsingin kannalta yksi keskeisimmistä uudistuksista on se, että valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (13 § 2 mom. 3a kohta) ja se, että hallintosäännössä on annettava tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta (50 § 1 mom. 15 kohta).

Kuntalain toimintakertomusta käsittelevään osuuteen (69 § 1 mom.) on lisätty sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia määräyksiä. Toimintakertomuksessa on annettava arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kuntalain muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 24/2012 vp) perusteluiden mukaan kuntalain sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevilla lisäyksellä vahvistetaan sisäisen valvonnan institutionaalista asemaa kuntalaissa ja kuntien hallinnossa.

Kuntalain mukaan kunnanvaltuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuusto hyväksyy vuosittain talousarvion, joka kattaa kunnan koko toiminnan. Talousarviossa valtuusto asettaa kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, joiden toteutumista tulee valvoa. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimintana kytkeytyvät siten talousarvioprosessiin ja se kattaa kunnan koko tehtäväkentän. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta operatiivisena toimintana kuuluvat kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle tai pormestarille sekä kunnan

muulle johdolle. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 23 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää sekä kuntalain 24 §:ssä kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon, taloudenhoidon ja kunnan muun toiminnan johtotehtävää. Valtuusto perusteista päättäessään siten sitovasti ohjaa kunnanhallitusta sen hoitaessa mainittua tehtävää. Keskeinen ohjausväline on valtuuston hyväksymä kunnan hallintosääntö, joka on kaikissa kunnissa pakollinen johtosääntö.

Kuntalain muutosta koskevan hallituksen esityksen perusteluiden mukaan kunnanvaltuuston päättämiin kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin tulisi sisällyttää määräykset ainakin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä ja vastuista kunnassa ja kuntakonsernissa. Määräyksiin tulisi siten sisällyttää määräykset kunnanhallituksen velvollisuudesta ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toimeenpano, lauta- ja johtokuntien velvollisuudesta valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa sekä johtavien viranhaltijoiden velvollisuus toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan. Myös riskeistä raportoinnista ja raportointimenettelyistä olisi syytä ottaa määräykset kunnanvaltuuston vahvistamiin perusteisiin.

Kuntalain muutosta koskevan hallituksen esityksen perusteluiden mukaan kunnan konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat näiden yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle. Konserniyhteisöjen tulee ottaa riskienhallinnassaan huomioon emoyhteisönsä eli kunnan omistajapoliittiset tavoitteet ja konserniohjeet hyvän hallintotavan mukaisesti. Konserniyhteisöjen tulee raportoida konsernijohdolle konserniyhteisöjen merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä.

Ulkoinen ja sisäinen valvonta sekä riskienhallinta käsitteinä

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta jaotellaan ulkoiseen ja sisäiseen valvontaan. Ulkoisen valvonnan kohteena ovat kunnanhallitus ja kunnan muu hallinto ja se on toimivasta johdosta ja kunnan muusta organisaatiosta riippumatonta. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat laissa säädetyllä tavalla tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Ulkoinen valvonta palvelee kunnanvaltuuston valvonta- ja tarkastustarpeita suhteessa kunnan toimivaan johtoon ja hallintoon.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Se on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää

organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työvälineitä, joiden avulla tuetaan ja arvioidaan tavoitteiden asettamista, niiden toteutumista ja toimintaprosesseja. Riskienhallinnan merkitys on korostunut erityisesti kunnan tehtävien organisointitapojen monimuotoistumisen myötä. Riskejä liittyy lähes kaikkeen kunnan toimintaan. Riskienhallinta ei siten kohdistu pelkästään kunnan taloudenhoitoon ja siihen liittyviin riskeihin.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa, joka puolestaan on osa kunnan johtamisjärjestelmää ja kuuluu hyvään hallintotapaan. Sisäisen tarkastuksen järjestämistä ohjaavat kansainväliset sisäisen tarkastuksen standardit.

Hallintosääntö ja johtosäännöt

Helsingin kaupungin hallintosäännössä ei ole määräyksiä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Koska kaupungin hallintosääntö käsittelee pääosin päätöksenteko- ja kokousmenettelyjä ja virkasuhdetta, mutta taloudenhoidosta ja hallinnon ja talouden tarkastuksesta määrätään muissa johtosäännöissä, esitetään hallintosääntöön lisättäväksi viittaus kaupunginvaltuuston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin, kaupunginhallituksen näitä koskeviin ohjeisiin ja johtosääntöihin, joissa esitettäisiin tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä ja vastuista. Hallintosääntöön lisättäisiin myös kohta tarvittavien tarkentavien ohjeiden antamisesta, joka nykyisin sisältyy taloussäännöstä poistettavaksi esitettyyn 33 §:ään.

Kaupunginhallituksen johtosäännössä ei ole määräyksiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Kaupunginhallituksen johtosääntöön tehtäisiin tarvittavat lisäykset sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvistä tehtävistä ja vastuista. Khn johtosäännön kaupunginjohtajan toimialaa koskevan 9 §:n muutoksessa on lähtökohdaksi otettu 1.1.2014 voimaan tulevan johtosäännön vastaava pykälä, johon lisättäisiin käsitteiden yhdenmukaistamiseksi riskienhallinta-sana sisäisen valvonnan yhteyteen.

Virastoja koskevissa johtosäännöissä ei ole huomioitu sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyviä vastuuta ja tehtäviä. Johtosääntöihin tehtäisiin tarvittavat lisäykset sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvistä vastuista ja tehtävistä koskien lauta- ja johtokuntia sekä virastojen päälliköitä.

Lauta- ja johtokunnat hyväksyisivät virastojen ja liikelaitosten kuvaukset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta, joissa ne esittäisivät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisimmät tavoitteet, toimintaperiaatteet ja menettelyt. Sama velvoite koskisi myös tytäryhteisöjen hallituksia.

Liikelaitosten johtosäntöjen mukaan kukin johtokunta päättää kuntalaissa säädetyistä asioista ottaen huomioon mitä niiden johtosäännössä, kaupunginhallituksen johtosäännössä ja muissa johtosäännöissä on määrätty. Kuntalain 87c §:n 2 momentissa on määritelty liikelaitoksen johtokunnan yhdeksi tehtäväksi vastata sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Kuntalain 87 d §:ssä on määritelty myös liikelaitoksen johtajan tehtäväksi huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Näin ollen näitä tehtäviä ei ole tarpeen lisätä liikelaitosten johtosäntöihin. Liikelaitosten johtosäntöihin tulisi kuitenkin lisätä johtokunnalle tehtävä hyväksyä liikelaitoksen kuvaus sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Taloussäännöstä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan vastuita koskevat määräykset olisi tarkoituksenmukaista poistaa, koska jatkossa ne sisältyisivät kaupunginvaltuuston antamiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin ja hallintosäntöön.

Perusteiden ja johtosäntömuutosten valmistelu

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja johtosäntöjä koskevat muutokset on valmistelu yhdessä sääntötoimikunnan kanssa.

Kaupunginjohtajan nimeämä riskienhallinnan koordinaatioryhmä on käsitellyt kokouksissaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita ja muita kuntalain muutoksesta johtuvia tekijöitä. Ryhmän tehtävänä on arvioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tasoa ja kehittämistarpeita Helsingin kaupunkikonsernissa. Riskienhallinnan koordinaatioryhmä koostuu suurimpien virastojen, liikelaitoksien ja tytäryhteisöjen edustajista. Ryhmän puheenjohtajana toimii rahoitusjohtaja.

Johtosäännöissä olevien teknisten eroavaisuuksien vuoksi ovat johtosäntöihin esitettävät lisäykset, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, esitetty päätösehdotuksessa omina kohtinaan.

Muutettuja johtosäntöjä ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi lisätä päätösehdotuksen liitteeksi, koska esitetyt johtosäntömuutokset tulisivat lisättäviksi johtosäntöihin samansisältöisinä. Muutosesitykset sisältävät johtosäntöluonnokset, 1.1.2014 voimaan tulevat johtosäännöt ja voimassa olevat johtosäännöt ovat saatavilla luottamushenkilöportaalista (LHP / Kvsto / Aineistot /

25.11.2013

Kj/6

Kaupunginvaltuuston kokouksiin ja päätöksiin liittyvää aineistoa, <http://lhp/Kvsto/aineistot/Sivut/default.aspx>). Voimassa olevat johtosäännöt ovat saatavilla myös kaupungin verkkosivuilla <http://www.hel.fi/hel2/johtosaannot/>.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje

Helsingin kaupungilla on voimassa kaupunginhallituksen 14.11.2011 hyväksymä ohje kaupunkikonsernin riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta, jossa on kuvattu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteet ja toteuttamistavat kaupunginhallituksen tasosta alaspäin.

Myös jatkossa kaupunginhallitus antaisi ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Nykyiseen ohjeeseen tehdään tarvittavat päivitykset vuoden 2014 aikana.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mika Häkkinen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36334
[mika.hakkinen\(a\)hel.fi](mailto:mika.hakkinen(a)hel.fi)
Sari Kyllönen, sisäisen tarkastuksen päällikkö, puhelin: 310 36582
[sari.kyllonen\(a\)hel.fi](mailto:sari.kyllonen(a)hel.fi)

Oheismateriaali

1 Kuntalain muutos, hallituksen esitys (HE 24/2012 vp)

Otteet

Ote
Muutoksenhaku

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Lauta- ja johtokunnat
Virastot, liikelaitokset ja tytäryhteisöt